

Jaarverslag

Commissie dierlijke bijproducten (CoABP) 2009

Deel OVAM

OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ

Inhoud

Vlaamse overheid: OVAM.....	3
1. Voorstelling OVAM	3
2. Projecten en nieuwe beleidsopties	4
3. Erkenningen/Toelatingen/Vergunningen	4
4. Controles	5
5. Intracommunautaire verwerving en verzending van DBP (afval).....	6
6. Communicatie en opleiding	8
Bijlage: Gebruikte afkortingen	10

Vlaamse overheid: OVAM

1. Voorstelling OVAM

De Vlaamse overheid bestaat uit dertien homogene beleidsdomeinen met telkens dezelfde interne structuur. Per beleidsdomein is één minister bevoegd. De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) ressorteert onder het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, waarvan Hilde Crevits de eerste helft van 2009, en Joke Schauvliege de 2de helft van 2009 minister was.

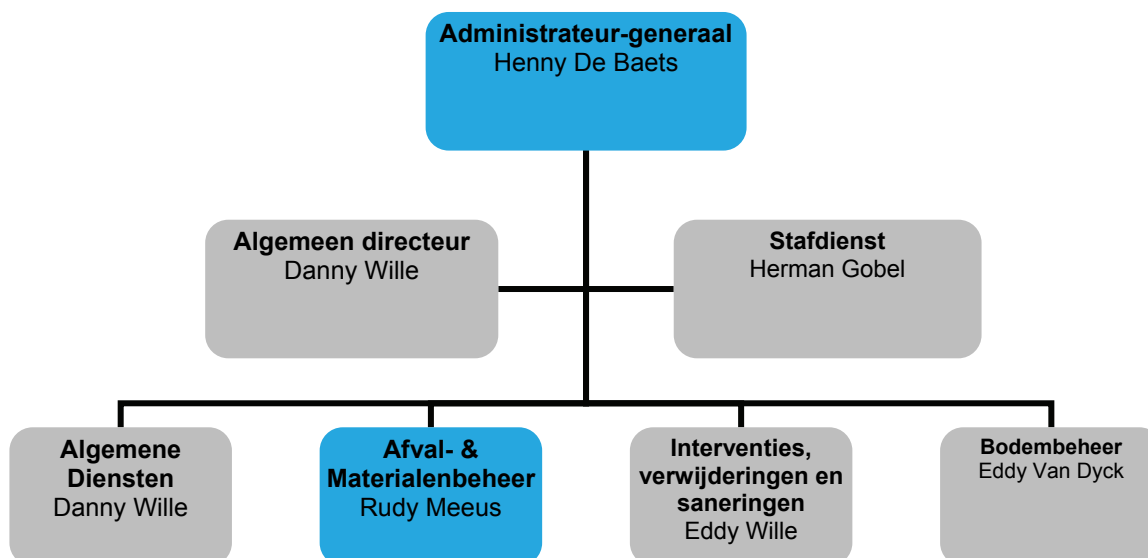
De Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) is een Intern Verzelfstandigd Agentschap (IVA) met rechtspersoonlijkheid.

Info IVA: <http://www2.vlaanderen.be/bbb/woordenlijst/index.htm#Internverzelfstandigd>

De OVAM is het aanspreekpunt in Vlaanderen voor

- afvalstoffenproblematiek;
- milieugericht gebruik en verbruik van materialen;
- bodemsanering

Het organigram van de OVAM vindt u hieronder

Vooraf de Dienst Biologische Afvalstoffen van de Afdeling Afvalstoffenbeheer komt in aanraking met de problematiek rond dierlijke bijproducten (DBP).

Voor wat betreft dierlijke bijproducten is de OVAM enkel bevoegd voor de DBP die ook afvalstoffen zijn. Binnen deze grote groep DBP-afvalstoffen hanteert de OVAM nog een opsplitsing in dierlijk afval en organisch-biologische afvalstoffen (OBA). Het OBA komt neer op keukenafval, etensresten, voormalige voedingsmiddelen, rauwe melk, eierschalen en bijproducten van gebakken eieren, honing, schalen van schaaldieren, de inhoud van maag-darmkanaal (in zoverre deze gescheiden is van het maag-darmkanaal), uitwerpselen (uitgezonderd mest), eicellen, embryo's en sperma. Het dierlijk afval (DA) zijn de andere DBP-afvalstoffen.

Diermeel en dierlijk vet worden, indien het verwerkt werd volgens één van de methoden 1 tot en met 7 van Verordening (EG) Nr. 1774/2002, enkel nog als dierlijk afval beschouwd wanneer ze voldoen aan de definitie van afval uit het afvalstoffendecreet. Met andere woorden: indien ze bestemd zijn voor compostering, biogasproductie of verwijdering.

Verwerkte dierlijke eiwitten en vetten die één van volgende bestemmingen hebben, worden niet als dierlijk afval beschouwd en vallen dus niet onder de bevoegdheid van de OVAM: technisch gebruik, oleochemie, petfoodproductie, veevoederproductie, diagnose, onderwijs of onderzoek, meststoffenindustrie en productie van bodemverbeterende middelen indien het desbetreffende diermeel aan de voorwaarden gesteld in hoofdstuk IV van het VLAREA voldoet. In het laatste geval spreekt men van een secundaire grondstof. Een erkenning voor de productie van meststoffen is in het kader van de Verordening niet nodig. Wel is de eventuele opslag van diermelen in functie van meststoffenproductie en de verhandeling van diermelen in of als meststoffen een verantwoordelijkheid van de OVAM. Dit komt doordat de 'uitspreiding op het land' van een bepaalde (secundaire) grondstof als een afvalverwijderingshandeling wordt gezien. Conform de afspraken in de Overeenkomst van oktober 2005 is opslag en TRACES-opvolging van in- en uitgaande zendingen van diermelen als meststoffen dan ook een taak van de OVAM.

De gewestelijke regelgeving met betrekking tot dierlijk afval wordt bijkomend vastgelegd door het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 betreffende de ophaling en verwerking van dierlijk afval (besluit dierlijk afval).

Info OVAM: www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1387 en www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1496?lang=null

2. Projecten en nieuwe beleidsopties

Een belangrijk focuspunt voor de dienst biologische afvalstoffen in 2009 was het opvolgen van de nieuwe ontwerpverordening aangaande dierlijke bijproducten.

Op Europees vlak werd gewerkt aan een vervanging van de Verordening 1774/2002, zodat deze overzichtelijker en duidelijker zou worden. Verordening 1774/2002 zou vervangen worden door 2 Verordeningen, een tekst met de basisprincipes, en een tekst met technische vereisten, die gemakkelijker zou kunnen worden aangepast.

De beschikbare ontwerp teksten werden door de OVAM kritisch doorgenomen en opmerkingen werden geformuleerd via de Commissie Dierlijke Bijproducten en de contactpersonen die de ontwikkelingen op Europees vlak van nabij opvolgden.

3. Erkenningen/Toelatingen/Vergunningen

Inleiding

De OVAM zorgt voor het verlenen van de verschillende erkenningen voor dierlijk afval (intermediaire bedrijven, opslagbedrijven, verwerkingsbedrijven

van categorie 1- , 2- en 3-materiaal, ophalers van categorie 1-, 2- en 3-materiaal) en de erkenningen met betrekking tot organisch-biologisch afval (intermediaire bedrijven, verwerkingsbedrijven, composterings- en vergistingsbedrijven, verlenen van advies voor mestverwerkingsbedrijven die ook organisch-biologische afvalstoffen verwerken).

Bij elke erkenningsaanvraag wordt een bedrijfsbezoek ingepland. Het doel hiervan is te verifiëren of aan de voorwaarden, zoals verantwoord in de aanvraag, voldaan wordt.

Een erkenning geldt meestal voor een termijn van 5 jaar.

De OVAM staat ook in voor het up-to-date houden van enkele van de Europese lijsten van erkende Belgische bedrijven (opslag- en intermediaire bedrijven, erkende verwerkers, composterings- en vergistingsinstallaties, verbrandingsinstallaties).

Aantal erkenningen

Tabel: overzicht van de erkenningen of toelatingen afgeleverd door de OVAM volgens type

Type	Verschil met 2008	Totaal aantal in 2009
Sectie I: Intermediaire bedrijven	+2	8
Sectie II: Opslagbedrijven	-5	2
Sectie III: Verbrandingsinstallaties	+1	2
Sectie IV: verwerkingsbedrijven	-7	8
Sectie VI en VII: composterings- en vergistingsbedrijven	-3	0
Erkende ophalers	-5	6
Adviezen voor VLM voor verwerkers C3, mest en MDI	-2	8
Totaal	-19	34

Er werden geen erkenningen ingetrokken omwille van niet-conformiteiten. Eén erkenning werd ingetrokken wegens stopzetting van de activiteiten.

Meer info: www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1498

4. Controles

Systematische controles bij inrichtingen die DBP-afvalstoffen hanteren, gebeuren sinds 1 april 2006 door de Entiteit Handhaving van LNE, een hervorming die werd doorgevoerd in het kader van BBB (Beter Bestuurlijk Beleid, een hervorming welke invloed heeft op de ganse Vlaamse overheid, en op specifieke beleidsdomeinen en bepaalde instellingen).

De OVAM legt enkel nog bezoeken af in het kader van de erkenningverlening. De bevindingen van het bedrijfsbezoek worden mee opgenomen in het verslag dat wordt opgemaakt voor het verlenen van de erkenning.

De administratieve controles waarvoor de OVAM bevoegd blijft, zullen niet gepaard gaan met een bedrijfsbezoek.

De OVAM vraagt wel jaarlijks bij alle erkende bedrijven een overzicht op van het opgehaalde dierlijk afval en de bestemmingen van de geproduceerde verwerkte producten.

Naast de administratieve controle van hoeveelheden en bestemmingen, zijn deze gegevens ook belangrijk voor het opmaken van de biomassa-inventaris.

In het kader van het "Actieplan Groene Stroom" van de Vlaamse Regering werd beslist na te gaan hoeveel biomassa-afvalstromen, waaronder dierlijk afval, in Vlaanderen beschikbaar zijn om energetisch gevaloriseerd te worden of in aanmerking kunnen komen voor energierecuperatie, als alternatief voor het gebruik van fossiele brandstoffen. Daarbij wordt rekening gehouden met het huidige afvalstoffenbeleid dat duurzaam materialenbeheer prioritair stelt. De biomassa-inventaris heeft tot doel een beeld te krijgen van de hoeveelheden, bestemmingen en verwerkingsmogelijkheden van biomassa, alsook een inschatting van de beschikbaarheid als hernieuwbare energiebron. Het is een dynamisch document dat 2-jaarlijks geactualiseerd wordt.

Meer info: www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/1601

5. Intracommunautaire verwerving en verzending van DBP (afval)

Voor elk grensoverschrijdend transport van niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten moet worden voldaan aan de voorwaarden uit de Europese Verordening Nr. 1774/2002.

De OVAM had in 2008 de voorwaarden en procedures kort samengevat in de 'Handleiding intracommunautair handelsverkeer van dierlijke bijproducten'. De informatie in deze handleiding geldt nog steeds, maar sinds 19 mei 2009 kan men ook snel inzicht krijgen in de procedures louter door het lezen en invullen van nieuw ingevoerde formulieren:

- Formulier 'Aanvraag van een toelating voor intracommunautaire verwerving van dierlijke bijproducten (afvalstoffen)': met dit formulier vraagt men toelating aan de OVAM om dierlijke bijproducten (DBP) die als afvalstoffen worden beschouwd vanuit een andere EU-lidstaat in Vlaanderen in te voeren.

De OVAM reikt één toelating uit per type DBP, per bedrijf van oorsprong, per plaats van bestemming, per wijze van nuttige toepassing of verwijdering, en per aanvrager. Een toelating is maximaal één jaar geldig.

- Formulier 'Melding van intracommunautaire verzending van dierlijke bijproducten (afvalstoffen)': met dit formulier meldt een Vlaams bedrijf

aan de OVAM de start van een verzameling transporten van dierlijke bijproducten (DBP) die als afvalstoffen worden beschouwd, vanuit Vlaanderen naar een andere EU-lidstaat. Ook voor verwerkte dierlijke eiwitten die in of als meststoffen worden gebruikt, is die melding van toepassing. Na de melding (formulier + toelating lidstaat van bestemming), moeten de transporten ook worden ingegeven in het TRAdE Control and Expert System (TRACES), en mogen pas vertrekken na validatie door de OVAM.

De bedrijven en contactpersonen uit de sector van de verwerking, het vervoer en de hantering van dierlijke bijproducten die als afvalstoffen beschouwd worden, werden via mail vanuit de OVAM op de hoogte gebracht van het verplichte gebruik van deze formulieren. Uiteraard zijn deze ook te vinden op de OVAM-website, evenals het verplicht te gebruiken model handelsdocument. Bijkomende inlichtingen zijn in te winnen via traces@ovam.be of telefonisch.

Het werken met toelatingen en meldingen, conform artikel 8 van de Verordening, en met het TRACES-systeem, is gaandeweg ingeburgerd geraakt bij de meeste bedrijven.

De gehanteerde procedures bij intracommunautaire verwerving en verzending zijn ongewijzigd gebleven.

De OVAM betracht een goede communicatie en samenwerking met bedrijven en andere overheden, om aldus het handelsverkeer zo vlot en transparant mogelijk te laten verlopen.

Cijfers

In 2009 werden 65 invoertoelatingen afgeleverd.

In 2009 werden 1883 transporten gevalideerd voor vertrek.

Ongeveer 10% van de toegekomen zendingen werden in TRACES ingegeven. Dit gebeurde op basis van de handelsdocumenten die naar de OVAM werden gefaxt.

Problemen

Door de bevoegdheidsverdeling in Vlaanderen, ontvangt de OVAM ook toelatings- en/of informatievragen die niet voor haar zijn bestemd. De OVAM doet haar best deze vragen zo snel mogelijk door te sturen naar de bevoegde autoriteit. Soms moet via de Commissie Dierlijke Bijproducten overlegd worden wie bevoegd is.

Bedrijven stellen allengs minder vragen over het invullen van de juiste gegevens in TRACES. Wel merkt de OVAM – bij controles van terugmeldingen – regelmatig fouten en/of onzorgvuldigheden op, vooral op de handelsdocumenten, soms ook in het systeem zelf. Vaak ligt het probleem bij het bedrijf van oorsprong in de andere lidstaat of zelfs bij de bevoegde autoriteit aldaar. Communicatie hierover verloopt zoveel mogelijk via de

Vlaamse ontvangende bedrijven, soms rechtstreeks met een andere overheid. Vanwege de interpretatiemogelijkheden die de verordening biedt, loopt de communicatie met andere lidstaten niet altijd even vlot. Toch verkrijgt de OVAM uiteindelijk wel dat de TRACES-procedure correct(er) wordt nageleefd, vooral naar aanleiding van aanvragen om verlengingen van bestaande toelatingen.

De transporten verwerkte dierlijke eiwitten die de OVAM valideert voor vertrek naar een andere lidstaat zijn meestal bedoeld om ingezet te worden in de meststoffenindustrie. Soms worden ze echter naar een opslagplaats verzonden. Om het (in sommige gevallen nog mogelijke) gebruik als petfood te kunnen traceren, vraagt de OVAM via het nieuwe toelatingsaanvraagformulier om ook de eindbestemming na de opslag in te vullen. Deze gegevens komen immers niet voor op het handelsdocument, noch in TRACES.

Aanvragen voor in- of uitvoer uit/naar derde landen bereiken ons sporadisch, maar zijn steeds zonder gevolg gebleven, om verschillende redenen (geen respons van de aanvrager op de vraag van de OVAM naar bijkomende informatie; geen schriftelijke overeenkomst met derde land; ...)

Er is nog steeds nood aan een Europees platform waarop specifieke TRACES-gerelateerde kwesties aanhangig gemaakt kunnen worden. De versnippering van bevoegdheden over regionale, lokale, federale, veterinaire agentschappen en afvaladministraties, zorgt binnen Europa voor een onoverzichtelijke en extreem gevarieerde invulling van de vereisten rond het transport van DBP.

Meer info: www.ovam.be/jahia/Jahia/pid/908

6. Communicatie en opleiding

Communicatie

Er werden geen brochures met betrekking tot DBP uitgegeven door de OVAM.

De OVAM-website wordt steeds up to date gehouden met de laatste ontwikkelingen omtrent dierlijke bijproducten en dierlijk afval in het bijzonder.

Opleiding

Een medewerker gaf een opleiding omtrent dierlijk afval en dierlijke bijproducten voor Syntra in oktober 2009. Deze cursus was bedoeld voor het bedrijfsleven.

Vergaderingen, commissies

Naast de Commissie Dierlijke Bijproducten, neemt de OVAM ook deel aan het Overlegplatform over Dierlijke Bijproducten, onder voorzitterschap van het FAVV.

Voor contacten en overleg met de sector is de Commissie Dierlijk Afval en het UPOBA-overleg (UitvoeringsPlan Organisch Biologisch Afval) nog steeds een belangrijk forum.

Bedrijfsbezoeken blijven een onmisbare stap in het erkennen en opvolgen van de bedrijven, omdat deze rechtstreekse vorm van communicatie het meest effectief is voor het implementeren van de vereisten van Verordening 1774/2002.

Indien zich specifieke problemen stellen zal de OVAM dit met de betrokkenen zelf rechtstreeks en grondig bespreken in een apart overleg, om tot een gezamenlijke oplossing te komen.

Bijlage: Gebruikte afkortingen

BBB	Beter Bestuurlijk Beleid, een hervorming welke invloed heeft op de ganse Vlaamse overheid, en op specifieke beleidsdomeinen en bepaalde instellingen
C3	Categorie 3-materiaal zoals vastgelegd in VO (EG) nr. 1069/2009
CoABP	Commissie Dierlijke Bijproducten
DA	Dierlijk afval
DBP	Dierlijke bijproducten niet bestemd voor humane consumptie
EG	Europese Gemeenschap
EU	Europese Unie
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LNE	Het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
MDI	Maag-darminhoud
OBA	Organisch-biologische afvalstoffen
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
TRACES	TRAdE Control and Expert System
UPOBA	UitvoeringsPlan Organisch Biologisch Afval
VLAREA	Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en beheer.
VLM	De Vlaamse Landmaatschappij is als agentschap van de Vlaamse overheid verantwoordelijk voor de inrichting van de open ruimte, de beheersing van de mestoverschotten, het plattelandsbeleid in het buitengebied en de randstedelijke open ruimte in Vlaanderen